

SANAT VE DENEYİM BAĞLAMINDA RESİMDE ANNELİK TEMASINA BAKIŞ: JENNY SAVILLE

A Look at the Theme of Motherhood in Contemporary Painting in the Context of Art and
Experience: Jenny Saville

EOI: <http://eoi.citefactor.org/10.11243/ijhar.06.01.003>

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem MENTEŞOĞLU CHATZOUDAS

Orcid: 0000-0001-5737-1193 ♦ Balıkesir Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü ♦
cigdem.m.chatzoudas@balikesir.edu.tr

ARTICLE INFO

Submit Date : 07.01.2021
Firs Revision : 12.01.2021
Last Revision : 11.02.2021
Accept Data : 20.02.2021

Anahtar Kelimeler

Sanat, Resim, Deneyim,
Annelik

Keywords

Art, Painting, Experience,
Motherhood

Reference

MENTEŞOĞLU
CHATZOUDAS, Ç (2021).
Sanat ve Deneyim Bağlamında
Resimde Annelik Temasına
Bakış: Jenny Saville. *Uluslararası
İnsan ve Sanat Araştırmaları
Dergisi*, 6(1): 55-68.

Özet

Araştırma Makalesi ♦ Research Article

Bu araştırma, çağdaş figüratif resmin temsilcilerinden sayılan İngiliz ressam Jenny Saville'in annelik temalı çalışmalarını kapsamaktadır. Anneliğin çok boyutlu bir kavram ve önemli bir olgu olduğu fikrine dayanan makale, Saville'in özgün sanatsal tarzı çerçevesinde anneliğin kişisel deneyim boyutuna odaklanmaktadır.

Jenny Saville'in bizzat yaşadığı annelik deneyimi, sanatçının yapıtlarının içeriğini ve sanat pratiğini dönüştürmüştür. Saville'in resimlerinde kadının benlik duygusuyla yakından ilgili olan annelik deneyimi, kişilerarası iletişimin de altını çizmektedir. 'Öteki' olgusu, annenin çocukları ile kurduğu ilişkiler aracılığıyla tüm gerçekliğiyle ifade edilmektedir.

Makale, sanatçının resimleri üzerinden resim sanatında içeriğin kişisel deneyim ile yakından ilişkili olduğu hipotezini desteklemektedir. Bunu yaparken Türkiye'de özellikle eğitim felsefesi ile ilgili düşünceleriyle tanınan John Dewey'in sanat konusundaki görüşlerinden yararlanılmıştır. Bu doğrultuda John Dewey'in *deneyim ve sanat* yaklaşımından hareket ederek sanat yapıtının oluşumunda kişisel deneyimin ve sanatçının öznel dünyasının değeri tekrar gündeme getirilmek amaçlanmaktadır.

Ayrıca makale, yerleşik algının aksine sanatçı için annelik deneyiminin kısıtlayıcı veya engelleyici bir unsur olmaktan çok sanatı ve yaşamı zenginleştiren, besleyen bir unsur olabileceğini öne sürmektedir. Sonuç olarak Saville'in incelenen çalışmalarında öznellik kavramını sorguladığı ve kadının kimlik sorunu ile annelik arasındaki ilişkiye dikkat çektiği söylenebilir. Bu çalışmalar izleyende farkındalık yarattığı gibi anneliğin farklı tanımları olabileceğine dair bir söylem geliştirmektedir. Bu makale, daha çok sosyoloji, psikoloji bağlamında incelenen annelik temasına farklı bir perspektiften bakarak, bu konuyu ele alan uygulamalı ve teorik az sayıdaki çalışmaya katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Abstract

This paper explores motherhood-themed paintings by the British artist Jenny Saville, who is known as contemporary figurative artist. Based on the idea that the concept of motherhood still continues to be a relevant issue, this paper focuses on the personal experience realm of motherhood within the framework of Saville's original artistic style. The

phenomenon of motherhood, which Saville herself has experienced, changed the content of the artist's works and changed her art practice.

In Saville's paintings, motherhood experience, which is closely related to the sense of self of the woman, also highlights interpersonal communication. The phenomenon of the other is expressed in all its reality

© 2020 The Author(s).

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Non-Commercial-No Derivatives License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium provided the original work is properly cited and is not altered, transformed, or built upon in any way.

through the relationships the mother establishes with her children.

This article supports the hypothesis that content in the art of painting is closely related to personal experiences. The conceptual framework of the article is based on John Dewey's thoughts about art, who in Turkey has been widely acclaimed for his thoughts on the philosophy of education. In the article, based on John Dewey's experience and art approach, the value of personal experience and the subjective world of the artist in the formation of the art work is brought up again.

Additionally, the article suggests that for an artist the experience of motherhood, contrary to the established perception, can be an element that enriches and nurtures art and life, rather than being a restrictive or obstructing element. As a result, it can be said that with the works analyzed in the article Saville questions the concept of subjectivity, and draws attention to the relationship between the identity problem of women and motherhood. These studies raise awareness in the audience, and develop a discourse that there may be different definitions of motherhood. In this context, article aims to contribute to the few studies in the art of painting, both applied and theoretical, that deal with the theme of motherhood which has been examined mostly in the context of sociology.

Keywords: Art, Painting, Experience, Motherhood

Giriş

Günümüzde disiplinler arası bir karaktere sahip olan sanat; sosyoloji, felsefe, mitoloji ve kültürel çalışmalar alanına giren evrensel kavramları yansıtmaya, sorgulamaya veya eleştirel bir tavırla yorumlamaya çalışmaktadır. Bu kavramlardan biri de annelik olgusudur.

Annelik olgusu, tarih boyunca toplumsal ve ideolojik bir yapıya sahip olmakla birlikte aynı zamanda oldukça bireysel ve mahrem bir alanı karşılamaktadır. Ancak bu kavramın oluşturduğu sosyal algı, anneliği kadınlığın bir deneyim alanı olarak değil, tersine toplumsal cinsiyet bağlamında kadına yüklenen görev ve sorumluluklar çerçevesinde görmüş ve göstermiştir. Bu yük ve sorumluluk altında kadınlar ya anneliği toplumun beklentileri doğrultusunda kabul etme eğiliminde bulunmuş ya da bunu reddeterek özellikle kendilerini bu deneyim alanından mahrum bırakmışlardır.

Toplumun birçok alanında olduğu gibi ataerkil egemenliğin üstünlüğünü sürdürdüğü sanat alanında da annelik bir tabu haline gelmiştir. 1960'lı yıllarla birlikte yükselen feminist hareketler ise kadınların

özgürleşmesine olanak sağlayarak, kadının kimliklerinden biri olan anneliği yeniden tanımlama girişiminde bulunmuşlardır. 1980'lerden sonra devam eden feminist hareketler ise, anneliği toplumsal cinsiyet bağlamında belirlenen kalıpların dışında kadının bireysel deneyim alanı olarak öne çıkarmış, çalışmalarında kullanmışlardır.

Günümüzde de giderek artan farklı disiplinlerden pek çok çalışma bu nokta üzerinde durmuştur. Örneğin hazırladığı antolojide Sandford (2016), çağdaş düşünce için bir gebelik fenomenolojisinin can alıcı rolünü ortaya koymuştur. Gebelik olgusunu yalnızca biyolojik bir süreç olarak değil, aynı zamanda bedensel deneyim sorunu olarak irdeleyerek insan yaşamının sınırlarını, öznelerarasılığı ve etiğin sınırlarını içeren çok çeşitli perspektifleri açığa çıkarmıştır.

Yine kadınlığı sürekli olarak yeniden üretilen ve değişebilen bir kimlik olarak ele aldığı çalışmasında Alparşan (2020) kadın kimliği ile yakından ilişkili olduğu düşünülen annelik kimliğini nesiller arası düzlemde incelemiştir. Ancak annelik zolgusu, sanat-deneyim ilişkisi temelinde nispeten az işlenmiştir. Bunun nedeni plastik sanatlar tarihinde kadının ikinci plana atılmasına işaret ederek kadınların içinde buldukları sosyal konum ve toplumsal beklentilerin etkisinde kaldıkları söylenebilir. Bu durum özellikle ülkemizde daha çok görülmektedir. Günümüzde sanat alanındaki profesyonellerin birçoğu halen anneliğe geleneksel kodlarla yaklaşarak "anne olmayı" sanatçının toplum ve sanat hayatını kısıtlayan bir unsur olarak görmektedir. Bu önyargılar nedeniyle kadın sanatçılar için bu konuyu ele almak itici görünmekte, annelik konusuna çekinceli yaklaşımları uzak durmaları anlaşılır durmaktadır.

Kadın sanatçıların çoğu bu düşüncelerin etkisiyle sanat ya da çocuk seçiminde bulunmak zorunluluğunda kalmışlardır.

Jenny Saville ise, annelik deneyimini çekinmeden resimlerinde konu alan sanatçılardan biridir. Saville'nin beden, duygu ve deneyim üçgeninde tartışılacak, farklılıklara işaret eden önceki çalışmaları, annelik temasıyla birlikte değişime uğramıştır. Sanatçının kişisel olarak deneyimlediği annelik teması, çoğu zaman kendini, kendi bedenini

betimleyerek ortaya konmuştur. Bunu yaparken de tarihsel imgelere gönderme yapmaktadır. Bu yapıtlar, kişisel gerçekliğini dile getiren samimiyetle ifade edilen günlük vari bir anlatıya dönüşmüştür.

Bu makalede Saville'in anelik teması çevresinde yapmış olduğu resimler sanat-deneyim temelinde ele alınmaktadır. Sanat-deneyim ilişkisi sanatı oluşturan ilham kaynaklarının başında gelmektedir. Anelik de yaşamsal bir deneyimdir. Bu anlamda bu tema neden sanat yapıtının içeriğini oluşturmasın? Makale bu soru üzerinden hareket eder ve anelik kavramının sosyolojiyi, psikolojiyi içeren, varoluşla ve kimlikle ilişkilendirilebilecek birçok alan açtığını dile getirmeye çalışır. Bu inanç ve farkındalıkla yaklaşılan makalenin konusu, günümüz çağdaş figür ressamlarından Jenny Saville'in anelik deneyiminin ardından yaptığı resimleri incelemektir. Diğer taraftan anelik temasının engelleyici, kısıtlayıcı bir unsurdan ziyade sanatı ve yaşamı zenginleştirici ve besleyici bir unsur olduğu önerisi getirilmek istenmiştir.

Makale resim sanatında içeriğin kişisel deneyim ile yakından ilişkili olduğu hipotezini desteklemektedir. Bu doğrultuda makalenin kavramsal çerçevesini John Dewey'in sanat konusundaki düşünceleri oluşturmaktadır. Makalede John Dewey'in *deneyim ve sanat* yaklaşımından hareket ederek sanat yapıtının oluşumunda kişisel deneyim ve sanatçının öznel dünyasının değerini tekrar gündeme getirerek tartışmak amaçlanmaktadır. Sanat ve deneyim arasındaki güçlü ilişki 'John Dewey'de Deneyim ve Sanat' kitabı referans alınarak ortaya konmak istenmiştir.

Sanat ve Deneyim İlişkisi

Deneyimler en genel anlamda insan hayatındaki kişisel düşünceler ve duygusal etkilenimler olarak tanımlanabilir. Deneyimin bireysel olduğu gibi rasyonel bir özelliğe sahip olduğunu da söyleyen Dewey ise, deneyimin objektif olduğuna, dünyanın enerjisini taşıdığına ve toplumun beklentileri içinde geliştiğine dikkat çeker. Bu anlamda sanatta deneyim kavramını, kişisel olarak ele alınabileceği gibi toplumun deneyimlerinin sanatçada

yansımaları ya da tepkisi olarak düşünmek de mümkündür.

Toplumun düşüncesi, toplumsal birikim ve hafıza sanat eserlerine yansıdığı gibi, toplumsal deneyim de bireye ve bireyin eserlerine yansımaktadır. Felsefe doktoru Kim Diaz (2006) sanat, kimlik ve günlük deneyim arasındaki ilişkiyi bu bağlamda ortaya ortaya koyar. Ona göre sanat günlük deneyimden doğar; sanat, kimlik ve gündelik hayatın içsel bir ilişkisi vardır.

Sanat eseri sadece sanatçının işiyle özdeşleşmesine izin vermekle kalmaz, aynı zamanda içinde bulunduğu topluluğu da yansıtır. Bu karşılıklı gelişen ve değişen bir süreci tanımlar. Günlük yaşamdaki roller ve sosyal ilişkiler kimliğin oluşmasını sağlayan değişkenler olarak kimliğin devinen, dönüşen yanına dikkat çeker. 'Sosyal inşacı paradigmaya göre kimlik, ideolojiden ve söylemden bağımsız değildir ve aynı zamanda rollerle ve sosyal temsillerle iç içeliği nedeniyle sosyal olarak oldukça merkezi bir yerdedir; gündelik konuşmalarda, kurumsal seviyede, sahip olunan metalarda, neredeyse her çevrede yaşanan ve kamusal olarak performe edilen bir yapıdır' (Benwell ve Stokoe'tan aktaran Alparslan, 2020).

Sosyal yaşantı içinde sanatçı toplumdan bağımsız düşünülemez. Sanatçı, öznel bakış açısı ve değer yargılarıyla oluşturduğu gerçeklik algısı çerçevesinde eserini oluşturur. Sanat yapıtını, sanatçının kişisel gerçekliğini aradığı bir alan olarak gördüğümüzde öznel bir deneyimin bir çıktısı olan sanat eserini de her anlamlandırmada farklı gerçeklikleri açığa çıkaran bir yer olarak tanımlayabiliriz. Çünkü kişisel deneyimler, birer hafıza ürünü olarak, yeni deneyimlerin yaşanması ve bunun sonucunda yeni algı biçimlerinin ve bakış açılarının ortaya çıkmasıyla, zihinsel süreçte devamlı olarak dönüşürler. Bu anlamda kişisel deneyim anlatıları ile gerçeklik olgusu arasındaki ilişki ortaya çıkmaktadır. Çünkü kişilere göre değişen gerçekliklerden bahsetmek mümkündür. Kaderli Yapıcı (2014) makalesinde bu konuyu ayrıntılı bir şekilde aktarmıştır.

Kişinin kendi deneyimiyle ilgili algısı, kendilik bilinciyle şekillenir. Geçmişe ait deneyimini ise yine bulunduğu şimdiki zaman dilimi içindeki şartlara göre geliştirdiği bakış açısından hareketle

değerlendirdiği için deneyimler sanatçının şimdiye ait perspektifinden aktarılır. Bu nedenle sanata kaynaklık eden kişisel anlatılar, benlik duygusuyla ilişkili ve kişisel yüzleşme eğilimi gösterir, farkındalık alanı yaratır denebilir.

John Dewey, sanatın özgünlüğünü kişisel yaklaşıma ve öznel anlatıma bağlar. Sanatta seçilen üslubun ve içeriğin önemine vurgu yapar. "Sanat da seçim önemlidir. Çünkü kişinin subjektif deneyimini yansıtır. Yoksa diğerleri bir sanat etkinliğinden çok derlemedir. Sanattaki bireyselliği sanatçının bilinçli ilgi ve tercihi belirler. Bu da daha orijinal bir sanat eserinin ortaya çıkmasını sağlar" (Eroğlu 2017: 252).

Sanatçı, maddesel ve tinsel dünyasıyla etkileşime geçerek ilişkisellik yaratır. Sanatçı kendi öznel algısı doğrultusunda ifadeler kullanırken, yapıtı izleyen her insan için ise kendi yaşam deneyimi vasıtasıyla ondan çıkarabileceği şeydir. Yani sanatçının (ressamın) ifadesinin bir anlamı, amacı vardır ve bu koşullara ve izleyenin alımlamasına göre değişebilir. Bu şekilde sanatın kendisiyle ilişkiye girdiği gibi izleyiciyle de ilişki kurar. Dewey'e göre, sanatta temsilden ziyade ifadesellik vardır. Onun için ifade eden kişi olarak sanatçı önemlidir. Sanatçı, ilişki kavramının en önemli esası, ifadeyi oluşturan kişi olarak kendi bireysel birikimi doğrultusunda yapıtını oluşturur (Eroğlu, 2014).

Sosyal olarak yapılandırılmış annelik ile kişisel deneyim arasındaki ilişkiyi öne çıkarmak için Dewey'in bakış açısını öne sürebiliriz. Ona göre sanat ve deneyim ilişkisinde belki de en önemli nokta, günlük yaşam içerisinde gözden kaçan ya da göz ardı ettiğimiz deneyimleri malzemelere sanat yapıtı oluşturan mükemmel araçlara çevirmektir. Annelik deneyiminin de bu malzemelerden biri olduğu düşünülebilir. Günlük yaşamda bebeğin doğmasıyla kadına verilen ve belli sorumlulukları olan bu görev, farkında olmadan yapılagelen bir yükümlülükler dizidir. Bu açıdan bakıldığında göz ardı edilen öznel farklılıklar, duygulanımlar sorgulamalar sanat için zengin bir içerik, malzeme olabileceği düşünebilir.

Geleneksel Annelik Kavramına bir Bakış ve ona Karşı Geliştirilen Söylem

Annelik olgusu üzerine söylemler ve tanımlamalar tarihsel süreç içinde çeşitli mitler oluşturmuştur. Bu mitlerden biri, her kadının annelik içgüdüleriyle doğmasıdır. Annelik içgüdüyle belirtilmek istenen sezen, koruyan ve hisseden bir dişil özelliktir. Her kadının anne olarak doğduğu ve zamanı geldiğinde anne olacağı inancı hakimdir. Buna göre gerçek bir anne olan kadın, bebeğiyle ne yapacağını, nasıl başa çıkacağını içgüdüsel olarak bilen, sezgileriyle bebeğin ihtiyaçlarını karşılayan, yetkin, güçlü ve fedakardır. Ayrıca anne kusursuzluk ve kutsallık sıfatlarıyla bütünleştirilmiştir. Bu beklentilere uymayanlar ise eleştirilir, küçümsenir ya da en uç noktada toplumdan dışlanacak seviyede görülebilir. Kadınların, adeta anneliği aracılığıyla denetim altına alınmaya çalışıldığını ortaya koymaya çalışan Karaman ve Doğan'ın (2018) belirttiği gibi 'En masum anlamları içeren annelik, 'özel olanın politikliğini' kaybettiği aile içinde kadın üzerinde tahakküm kurmanın en güçlü ve doğal aracı haline gelmektedir. Anne dışında herkesin 'annelik' hakkında söyleyecek bir şeyi olması da tahakkümün dile yansıdığı boyutta 'doğal' olanın 'kültür' içerisinde varoluşsal amacının dışına taşıldığını göstermektedir. (Karaman ve Doğan, 2018)

Ayrıca "Hamarat ev kadını ve çocuklarının annesi" esasına dayalı aile kültürü yoluyla, varoluşunun anlamı "kurban ve iyi olmaya gönüllü bir şekilde rıza göstermeyle" kutsallaştırılan kadın, boyun eğmeye ve fedakârlığa zorlanmaktadır (Adorno ve Horkheimer, 2015: 153-156 aktaran Doğan ve Karaman). Bu da gösteriyor ki bireyselliğini elde etmesine izin verilmeyen kadın, annelik kimliğini içselleştirmeden kabullenmeye eğilimlidir. Çocuğu için varolan fedakâr anne kültürünün yanısıra 'annenin çocuğundan daha değerli yapıtı yoktur' söylemi, kadın sanatçılara bakışı da etkilemiştir. Bu bağlamda annelik, öznenin gelişmesini ve bireyselleşmesini yitirmesine neden olan bir kavram olarak görünmekte ve sanat alanının dışına atılmaktadır. Bu algı günümüzde hala varlığını sürdürmektedir. "Öyle ki kadının, anneliğinin "uysallığına" bağlı olarak aileyi 'edepli' bir şekilde dışarıya karşı temsil etme çabasını da yüklenerek özneliğini silikleştirmesi beklenmektedir. (Horkheimer, 2005: 267 Aktaran Karaman

ve Doğan 2018). Bu bakış açısıyla annelik, başka kimlikleri de olan bir kadının birey olarak yerinin kaybolmasına neden olabilmektedir.

Zaman içinde kadınların öznellik kavramıyla annelik olgusu arasındaki bu karmaşık ilişkinin önemi sanatçı ve düşünürler tarafından ortaya konmuş ve yanıt aranması gereken bir soruna dönüşmüştür. Kadın sanatçılar ve düşünürler annelik olgusuna eleştirel bir yaklaşımla ilgi göstermişlerdir. nk Miller'in (2010) kitabında da irdelediği gibi annelik üzerine kurulan mitler (toplumsal düşünceler), annelik rolünü sahiplenme Őekillerini ve kendiliğinden gelişecek kadınlık deneyimlerini etkilemektedir. İlk kuşak feminist sanatçıların ardından gelen sanatçılar, kadın bedeninden çok, kadın bedenini saran kültürel kodların eleştirisine odaklanarak, biyolojik özelliklerden çok, yapıskmc bir yaklaşımla sanatsal ifadelere yönelmişlerdir (Antmen, 2012: 242).

Anneyi zgn bir birey olarak gören onun yaşayabileceği kimlik ve duygu değişimlerini benimseyerek farklı teori ve düşünceler ortaya koyan birçok araştırmacı, teorisyen ve düşünür vardır. Bunlardan en önemlilerinden biri İngiliz ocuk doktoru ve psikoanalist D.W. Winnicott'un ortaya attığı 'yeterince iyi anne' (1953) teorisidir. Winnicott, "yeterince iyi bir anne" ve "sıradan, sadık bir anne" kavramlarını ne sürmüştür. Kavramı, toplumda yerleşik 'iyi anne' tanımına karşı yeni bir önerme olarak ortaya koymuştur. Ona göre iyi anne, kusursuz anne olması olanaksızdır. Hatta kusursuz olması, anne-ocuk iletişiminde çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyecektir.

Sanatçılar bilhassa kadın sanatçılar bu konuyu ele almış olsa da yine de sanat alanında annelik teması yeterli ilgiyi görememiştir. Özellikle resim alanında bu konunun kullanımı oldukça yetersiz kalmaktadır. nk sosyal roller, beklentilere uyum sağlama yolunda kimi zaman farkında olmadığımız bir çaba gerektirir. Farkındalık ise bu çabayı ve benlik ile edinilen toplumsal rol ilişkisi arasındaki çatışmayı dengeleme fırsatı doğurabilir. Bu rol, kadının kişisel geçmişine, bireyin fiziksel, zihinsel ve psikolojik koşullarına göre Őekillendiđi gibi

kadının bu toplumsal rollerle ilişkisini ve annenin çevresiyle varoluşsal ilişkisini de dönüştürebilecek etkidedir.

1960'lardan günümüze kadın deneyimlerine odaklanan, farklılıkları ortaya çıkaran çalışmalar yapılmaya devam etmektedir. Özellikle sosyoloji alanında yapılan çalışmalar, anne olduktan sonra yaşanan deneyimleri incelemekte ve anneliğin farklı değişkenlere bağlı olduğunu göstermeye çalışmaktadır. Bu çalışmalardan biri olan Bozkurt'un (2019) yüksek lisans tezi farklı annelik deneyimlerine vurgu yaparken, Alparıan'da doktora tezi (2020) alışmasında kadın kimliği ve annelik kimliğinin yakın ilişkisini kadın kimliğinin inşa edilme süreçlerini sosyal psikolojik bir bakış açısı ile incelenmiştir. Türkdoğan popüler kültürdeki annelik görünümlerini incelediği makalede anne miti ve günümüzde annelik yaşayışlarını gözler önüne sermektedir. Gebeliğin Fenomenoljisi isimli derlemede (2016) ise birçok düşünür ve sosyolog bu konuya kadının anne olma sürecindeki psikolojik ve varoluşsal deneyimlerini ne çıkarak yaklaşmışlardır. Kadının aynı bedende ama kendinden farklı bir canlıyı içinde taşıdığı gerçeğinden yola çıkan birçok metinde benlik duygusu ve kimlik konusuna vurgu yapıldığı söylenebilir.

Sağlık alanında da gebeliğin ve anneliğin yaşamsal deneyim olduğu noktasında önemli çalışmalar yapılmıştır. Örneğin Uçar, gebeliğin kadının bireysel ve sosyal hayatı üzerinde etkilerini ortaya koyduğu yüksek lisans tezinde (2014), farklı annelik deneyimlerine odaklanır. Birçok gebe kadınla yapılan görüşme sırasında ve sonrasında yapılan araştırma, gebelerin psikososyal sağlık durumları ile annelik rolü arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacını taşımaktadır. Bu araştırmada anneliğin bir içgüdü değil, hazırlanma süreci olduğunu destekler niteliktedir. Yine Uçar'ın tezinde annelik mitinin tersine, *annelik* genel olarak gebeliğin sonlanması ve çocuğun varlığı ile başlayan sosyolojik, fizyolojik ve duygusal anlamda kadında yeni hisler ve zorunluluk dünyası oluşturan bir deneyim alanıdır. Bazı araştırmacılar bu değişen duygu durumunun bir kadında geri dönüşümsüz olarak etkilediğini ve kalıcı bir psikolojik değişiklik yarattığını belirtmişlerdir (Uçar 2014:5).

Gebelik tanısı koyulmasıyla başlayan süreç kadında karmaşık duygular oluşmasına neden olabilir. Winnicott, annenin çevreden uzaklaştığı, içine kapandığı ve doğacak bebeğe odaklandığı bu dönemi “*normal bir hastalık*” olarak da tanımlamaktadır. Doğumdan sonra gittikçe etkisi azalan bu duyarlılık, zamanla “yeterince iyi anne” kavramına dönüşür ve farklılaşır (Sarısoy’dan aktaran Kaçkın, 2016).

Bu duyguların sebebi, doğumla ilgili belirsizlik, gebelikte birlikte kadının hayatında olabilecek büyük değişimler, kadının doğum ve gebelik sürecine hazır olmaması ve çocuk büyütme ile ilgili ekonomik kaygılar, toplumsal baskılar ya da beklentiler olabilir. Uçar (2014), anneliğin toplumsal bir rol olduğu gerçeğinden hareketle bu rol kazanımının gelenek bakışı açısından tersine içgüdüsel değil, kadının kişilik yapısı, psikolojik durumu, konuyla ilgili destek sistemleri, bebeğin özelliklerinden, annenin yaşı, eğitimi, sağlık durumu, çocuğa bağlılığı, çocuk-baba ilişkisi, evliliğinin gidişatı, çocuk bakımı ile ilgili deneyimlerinin olması, gibi değişkenlere bağlı olduğunu dile getirir.

Geçmişin aksine, daha çok görev ve sorumluluk yüklerinin baskısı altında kalan annelik bireysel gibi göründe de hala sosyal bir kurumdur. “Günümüzde feminist hareket aslında annelik ile kadın kimliğinin yeniden tanımlanmasını, analiz edilmesini önerir” Taş (2016:172). feminist akımın tarihsel sürecini, dönüşümlerini araştırdığı makalesinde Postmodern feministlerin (1960 ve sonrası) farklılık zemininden ilerlediklerini ve bu dönem postmodernist veya postyapısalcı kuramların feminist akım içinde etkili olduğunu ve özellikle kadınların deneyimlerini öne çıkaracak yapı söküme uğratan çalışmalar yaptıklarının söyler. Ayrıca Demir’in (2014) de belirttiği gibi feminist düşünceler ışığında kadın çalışmaları günümüzde de etkisini sürdürmekte ve toplumsal cinsiyet ve kimlik üzerine yoğunlaşmıştır.

Sanat ve Deneyim bağlamında Annelik Teması: Jenny Saville

Jenny Saville, iktidarın, tüketim toplumunun bireyler üzerinde hâkimiyet

kurmasını, *öteki* olarak nitelenen kimlikleri beden üzerinden çekinmeden dışa vuran sanatçılardan biridir. *Öteki*, daha çok kadındır. Sanatçı bu kadınlarla duygudaşlık kurduğu ilişkiyi tuvallerine taşır. Sanatta deneyim olgusu her zaman kişisel olmak durumunda değildir. Bazen toplumsal boyuttaki rahatsızlıklara duyarlı olan sanatçılar farklı kimlikler aracılığıyla belli duyguları toplumsal sorunları görünür kılmaya çalışabilir.

Eril iktidarın ince, uzun, güzel, bakımlı ve cinsel obje olarak sunduğu kadın temsillerine bir karşı duruş olarak şişman kadın resimleri yapar. Tüketim toplumunda özendirme amaçlı kullanılan ‘güzel kadın’ imajının afiş ve reklamlarda kullanarak kadını tüketim nesnesi haline getiren kurumlara eleştirel bir tavır sergileyen Saville, deformasyona uğratmış olduğu abartılı derecede şişman kadın bedenlerini, idealleştirilen, seks objesi ve tüketim nesnesi haline getirilen kadın temsillerine karşı başka bir temsil olarak resmeder. Saville’nin sanatı, yeniden üretilmiş kadın bedeni anlamına gelmektedir (Çelebi, 2016: 202).

Saville’in resimlerinde ideal güzellik anlayışına ters düşen şişman kadın bedenlerini, ya da şiddete uğramış, acı çeken bedenleri sıklıkla görebiliriz. Bu anlamda feminist bir duruş sergilemektedir. Feminist teoriye yakınlığını Swanson (2018) ile yaptığı röportajında da dile getiren Saville, geleneksel batı sanat üslubunu ve tekniğini soyut yaklaşımla birleştiren konularıyla feminist bir duruş sergilemektedir. Ruhsal baskının psikolojik izdüşümleri beden üzerinden yansımaları görebildiğimiz çalışmalarında figürler, O’nun için toplumsal sorunlarla ilişki kurma aracıdır.

Donuk Bakışlı Kafa adlı bu portrede de görülebileceği gibi sanatçının çoğu yapıtında belirsizlik, kaygı ve gerilim duygusu hâkimdir. Onun resimlerinde bedenler “öteki”nin gerçekliğini somutlaştıran bir aracıdır, kimliği gerçek anlamda ete kemiğe büründürür. Bu yüzden resimlerinde et ve ten ve cilt

oldukça önemli bir anlatım aracıdır. İktidara karşı mücadele alanı olarak var olan beden yaşamın mekânı, varoluşun kanıtı olduğunu yeniden gösterir izleyene. Bedenin duruş ve konumlanışlarında olduğu gibi portrelerde de ifadeselliğe önem veren Saville, duyguları bakışlarla dışa vurma yoluna gitmiştir. Saville beden aracılığıyla ilişki kurmasını bu bağlamda açıklayabiliriz.

Resim 1. Jenny Saville, Kırmızı Donuk Bakışlı Kafa, 2011

Sanatçının deneyimleri, çalışmalarında ele aldığı konuları değiştirebilmektedir. Saville'in gebe kadın ve yeni anneler konusuna ilgisi 2007 ve 2008 yılında iki çocuğunu doğurduktan sonra başlamıştır.

Saville için annelik deneyimi; sanat çalışmaları için besleyici olmuş, O'nu bir seri çizim ve resim yapmaya yönlendirmiştir. Annelik, Saville için empati kuracağı yeni bir kimlik, "öteki" değil bizzat kendi gerçekliğidir. Ama aynı zamanda da toplumda ötekileşen bir kimliktir. Bu yüzden annelik teması, sanatçıda hem günlük hayatına hâkim olan bir gerçeklik olarak farkındalık yaratır hem de eleştirel bir tutum göstererek bir sorgulama alanı açar. Bu gerçeklik yapıtlarında tüm yaşamsallığı ve doğallığıyla aktarılmış ve konuyu daha

anamlı kılmıştır. Sanat gerçeklik yaratma yollarından biridir kuşkusuz. Shiff (1978) makalesinde, sanat ne kadar kişisel, ortaya koyduğu gerçeklik o kadar daha anlamlı olduğunu dile getirir.

Sanatçının kendisi de kişisel deneyimine ilişkin farkındalık yaşadığını şöyle dile getirir. "Hayatımı beden, eti boyayarak geçirdiğimi ve vücudumdan et üretebileceğimi fark ettim" der (Cohen,2018). Anne olmasının ardından anne ve çocukların birçok resimlerini yapar. Kendi üslubuna sadık kalarak Saville, figürlerini idealize edilmiş Madonnalar ve Mesihler olarak değil, korkmuş çağdaş insanlar olarak tasvir etti; örneğin The Mothers'da (2011), ağlayan bir bebek annesinin kollarından neredeyse kayıyor" (Cohen, 2018).

Oysa sanat tarihçisi Donald Kuspit ise farklı düşünüyor. Bu resimlerin annelik temasını özellikle ele aldığını ve bu konuyu irdelediğini öne sürüyor. "Saville etle ilgilendiğini iddia ediyor, ancak bence daha çok anne-çocuk ilişkisinin psikolojisiyle, özellikle de kadın anne ve oğlan arasındaki endişeyle ilgilendiğini söyler. Örneğin, Pentimenti III'teki annenin yüzündeki ifade hiçbir şekilde sevgi dolu değildir - hatta kızgın veya en azından rahatsız ve rahatsız görüldüğünü dile getirir "(Kuspit, 2011).

Saville'in resimlerinde annelik daha çok bireysel bir belirleyici olarak resimlerin tetikleyici gücünü oluşturur. O daha çok kimlikle ilgilenen bir sanatçıdır. Beden varoluşun mekânı olarak dönüşmekte ve değişmektedir. Bu dönüşüm, kadın bedeninde gebelik evresinde dramatik bir şekilde kendini gösterir. Bu anlamda sanatçının annelik temasını ele alması şaşırtıcı olmayacaktır. Çünkü "Çocuğun anne ile ilişkisi daha ana rahmine düşmesiyle başlar ve görülmeyen bir bağ kurulur. Bu bağ anne ve çocuğu tüm yaşamı boyunca etkileyecek sosyal bir ilişki kurar. Bu etkileşim annelik deneyimini yaşayan kadınlar için kimliksel bir durum, yeni varoluş alanı açar. Benwell ve Stokoe' ye göre kimlik, sosyal olanın bir ürünüdür zira kimlik öznelden ziyade öznelerarası bir oluşturu"(aktaran, Alparlan, 2020).

Resim 2: Röprüdüksiyon, Desen I, 2009-2010 (Leonardo Cartoon'dan sonra)

Resim 3: Röprüdüksiyon, Desen III, 2009-2010 (Leonardo Cartoon'dan sonra)

Resim 4: Pentimenti III için çalışma (sinopia), 2011

Jenny Saville, ideal anneliğe eleştirel bir gözle bakarak anneliğin yaşayan doğasını görsel bir dille aktarmayı amaçlar. Saville, kucağındaki iki küçük çocuğa yetmeye çalışan, çocukları zapt etmeye uğraşırken memnuniyetsizliğini veya yaşadığı zorluğu ortaya koyan bir anne imgesi yaratır. Bu da kusursuz anne imgesini parçalamaktadır. Bu resimlerde (Resim 2,3,4,5,6) annelik burada idealleştirilmiş değil, deneyimin ta kendisidir, hareket halindedir, anne ve çocuk ilişkisinin farklı öznelerin, bedenlerin çarpışmasının dışavurumudur.

Resim 6. Anne ve Çocuk II

Resim 5. Anne ve Çocuk I için Çalışma

Resimde çocukları tutan annenin aynı zamanda gebe olduğu görülüyor. Gebelik halinin kadının ruhsal, duygusal yaşamı üzerinde önemli yansımaları neden olması yapıtın izleyende yarattığı psikolojik etkiyi daha da arttırdığı düşünülebilir.

Dışavurumcu bir yaklaşımı benimsediği kadar anlatımcı bir niteliği olan bu resimler görsel belgelere benzetilebilir. Resimlerin belgesel özelliği, konu aldığı temanın toplumsal boyutuyla da ilgilidir. Kişisel

deneyim tamamen sosyal roller ve toplumsal beklentilerden bağımsız düşünülemez. Beklentiler itici güçler olarak belirir ya uyum sağlanır ya da tepkisel ifadeye dönüşerek anlamlandırılır. Annelik bu itici güçlerden biridir. Stahl'e göre deneyimlenen olay veya durum, anlatının yapılandırılması sürecinde, bakış açısı, değer ve yargılar, tutum ve tavırlar çerçevesinde bir anlamlandırma, değerlendirme ve yorumlama şekli olarak kişiselleştirilir. Durum, ya da olay, bu kişiselleştirme sürecini harekete geçiren bir çekirdek vazifesi görür. (Aktaran Yapıcı, 2012).

Bu portreler (Resim 5, Resim 6) ve hatta kendini kullanmadığı diğer resimlerde de annelik tecrübelerini yalın bir çıplaklıkla kadının birey olarak görerek onun karmaşık kimliğine işaret eder. Sanatçı için annelik teması, kendi bedeni ile yüzleşmek, toplumun ve otoriterin belirlediği annelik rollerini yeniden tartışmaya açmak demektir. "Jenny Saville: Continuum" daki pek çok eser, pastoral olanı hedeflemek yerine, ilave duygu olmadan yeni anneliğin samimiyetini sergiler. "Anneler" de, kendisini ağır bir şekilde hamile ve kıvranan bir çift bebeği tutarak tasvir ediyor. Kömür çizgilerinin girdabı, üçlünün bedenlerin pembe rengini çevreliyor "(Crow, 2011).

Farklı kimlikleri ve bedenleri ifade etme çabasındaki sanatçı, şimdi de kendi otoportreleri üzerinden annelik deneyimini ifade ettiğini görebiliriz. Annelik mitiyle kendi gerçekliğinin uyuşmazlığıyla karşılaşan sanatçı, yapıtlarıyla kişisel deneyimlerini bilinçli bir farkındalığa taşıdığını söyleyebiliriz. 'Dewey'in de belirttiği gibi sanattaki bireyselliği bilinçli ilgi ve tercihi belirler' (Eroğlu 2017: 252).

Jenny Saville, annelik ve sanat kariyerini dengelemenin karmaşıklığını resimlerinde samimiyetle sergiler. İki hamileliği sırasında ve sonrasında yapılan bu resimlerde bedenler yaşamsallık taşıyan nesnelere. Çocukla olan ilişkisindeki gerilimi hissettiğimiz bu resimlerde kadın figürü elinden geleni yapmaya çalışan, mücadele eden bir kadındır. Bu noktada annelik mitindeki o uysal, herşeye yeten, sabırlı, huzurlu anne-çocuk imgesine karşı duran bir söylem geliştirir. Saville'in resimlerindeki huzursuzluk ve kargaşa,

izleyende empati duygusunu tetiklerken tarih içinde dönüşen annelik kavramının içeriğini sorgulamaya götürür.

Resimlerdeki bol çizgilerin hareketi ve yarattığı titreşimle oldukça dinamik bir gerginliği, yaşamsallığı gösterir. Buna ek olarak, güçlü fırça vuruşları ve lekelerle duyguların ve düşüncelerin tasvirini yapan sanatçı, ifadeci ve transparan etkiye sahip boyama yöntemini resmin bazı yerlerinde daha yoğun bazı yerlerinde sade bir şekilde uygular. Bu uygulama resme dinamizm katan diğer unsurlardan biridir. Serinin daha sonraki resimlerinde ise daha soyutlamacı bir üsluptan bahsedebiliriz. Bu resimler (Resim 7,8) anne-çocuk ilişkisinden çok kadının kendisine odaklanan figürden ziyade daha çok soyuta yaklaşan betimlemelerdir. Bu resimlerde leke ve çizgiler oldukça öne çıkmış, bedensel devinim gittikçe soyutlanmıştır. Boya ve çizgilerin birlikteliği de yansıtılmak istenen kaotik atmosferi verir. Resimlerin büyük boyutları da yarattığı ifadeyi ve devinimi yüceleştirir.

Resim 7. Annelik Diyarı III, 2014, tuval üzerine füzen, 270.2 x 345 x 5.1 cm

Resim 8. Annelik Diyarı II, 2014, tuval üzerine füzen, 270.2 x 345 x 5,1 cm

Kimi resimlerinde ise annelik temasının batı sanatındaki köklerini oluşturan Madonna resimlerinden referans aldığı

(Resim 9) açıkça görünür. ‘Sanat tarihinde annelik teması “Madonna” resimleriyle sarsılmaz bir yer edinmiştir. Dinsel referanslı bu resimler en genel anlamda Meryem ve kucağında oturan çocuk İsa tasviridir. Bu resimlerdeki aile vurgusu, kutsal anne imgesi, kadının sosyal, toplumsal ve aile içi rollerini şekillendirmek için mesaj niteliğiyle dikkat çeker’ (Chatzoudas, 2020:64)

Resimlerdeki bu kurgulanmış sahneyi alarak ters yüz eden sanatçı, anneliğin nasıl görüldüğü değil gerçekte nasıl olduğuyla ilgilendiğini gösterir. Diğer taraftan ataerkil sanat tarihinden aldığı bu referansla sanatçının kendini kadın bir sanatçı olarak görünür kılmak isteği de okunabilir.

Resim 9. Leonardo da Vinci, 1506-1508, tuval üzerine kömür, siyah ve beyaz tepeşir

Resim 10. Jenny Saville, 2010, tuval üzerine yağlıboya ve kömür ve kalem. Desen IV (Leonardo Cartoon'dan sonra)

Resim 11. Sergiden Görünümü, 2011, Gagagian Gallery, Londra

Sonuç

Günümüzde küreselleşme olgusu ile birlikte farklılıkların öne çıktığı çeşitli annelik deneyimleri gündeme geldiği görülmektedir. Ancak, annelik ile ilgili düşünceler, sosyal medyanın, popüler kültürün de etkisiyle yeni anlamlar eklenerek yaygınlık kazanmakta ve hızlanmakta olsa da içeriğinin çok da değişmediği görülmüştür. Güncelliğini koruyan bir konu olarak annelik, toplum tarafından yüklenen anlamlar aracılığıyla

kadınlarda baskı unsuru olarak şekillenmeye devam etmektedir.

Bu düşünceyi benimseyen birçok teorisyen ve sanatçı olsa da ne yazık ki sanat alanında bu konu yeterli ilgiyi görememiştir. Özellikle resim alanında bu konunun kullanımı oldukça yetersiz kalmaktadır. Bunun sonucu olarak Jenny Saville, annelik temasını ele aldığı bu resimler önem arz etmektedir. Sanat hayatı için engel olarak görülen anneliğin, sanatçının çalışmalarında yeni bir dönüşüme yol açtığı izlenmiştir. Bu resimler, kavramın toplumsal boyutundan sıyrılarak öznelliğe vurgu yapar. Sanatçının gerçekliğini aradığı bu resimlerin görsel bir günlük ya da kişisel bir belge niteliğinde olduğu saptanabilir. Çünkü günlük yaşam deneyimi içten, yalınlık ve sıradanlıkla betimlenmiştir. Burada, sanatçının kişisel deneyimi bilinçli bir farkındalıkla anlatıya dönüşmüştür. Sanatçı için yeni ve farklı bu deneyim, küresel anlamda inşa edilen annelik kurgusuna karşı bir duruş olarak algılanabilir. Sonuç olarak, bu makalenin yaşam içinde dayatmalardan biri olan annelik kavramının daha çok araştırmacı ve sanatçıyı harekete geçirici bir unsur olması böylece yeni bir hakikat inşa edilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Antmen, A. (2012). Sanat/Cinsiyet: Sanat Tarihi ve Feminist Eleştiri. İstanbul: İletişim Yayınları
- Alparslan B. (2020). Nesiller Arası Aktarımda Kadınlık ve Annelik İnşaları, Yayımlanmamış doktora tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı
- Bozkurt, A. (2019). Annelik Deneyimleri Üzerine Nitel Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı
- Bozkurt, N. (2003) Sanat ve Estetik Kuramlar, Bursa: Asa yayınevi. s.15
- Chatzoudas, Menteşoğlu, Ç. (2021). Kadın Sanatçıların Gözünden Resimde Annelik Teması. ARTS: Artuklu Sanat ve Beşerî Bilimler Dergisi, 5, ss. 60-80
<https://doi.org/10.46372/arts.836647>

- Çelebi, C. E. (2016). *Şiddet Temalı Kadın İmgesinin Çağdaş Sanata Yansımaları*. İdil Dergisi, 5(19), 193-214. Erişim: 11.01.2018, <https://goo.gl/WQjqGJ>
- Diaz, K. (2006). Art, Identity and Everyday Experience. The Verge Art Series Conference, Trinity Western University, Langley, British Columbia, Canada. May 4-7,
- Eroğlu, A. (2017), John Dewey’de Deneyim ve Sanat, İstanbul: Hiperyayın
- Kaderli Yapıcı, Z. (2012). Kişisel Deneyim Anlatılarının Bağlamsal Çerçevesi Deneyimlenen, Hatırlanan ve Anlatılan Hayat. Milli Folklor Dergisi, Cilt: 24 Sayı: 94
- Karaman, D, E. Ve Doğan, N. (2018). Annelik Rolü Üzerine: Kadının “Annelik” Kimliği Üzerinden Tahakküm Altına Alınması <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/558864>
- Mese, İ. (2014) Bir sorunsal olarak popüler yayınlarda “İdeal Annelik” Kurgusu, Muhafazakâr Düşünce, Yıl: 11- sayı: 41-42.
- Miller, T. (2010). Annelik Duygusu: Mitler ve Deneyimler, (Çev. Gül Tunçer), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Özdemir, D. (2015) Feminist Eleştiri Bağlamında Kadın Sanatçıların Eserlerinde “Beden İmgesi” Erzurum Atatürk Üniversitesi GSF Dergisi
- Öztan, E. (2015), Annelik, söylem ve siyaset, Cogito, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- Sandford S. (2016), Phenomenology of Pregnancy, Stockholm: Södertörn Üniversitesi Yayınları
- Shiff, R. (1978). Art and Life: A Metaphoric Relationship, Vol. 5, No. 1, Special Issue on Metaphor (Autumn, 1978), pp. 107-122 Published by: The University of Chicago Press https://www.jstor.org/stable/1342980?seq=1#metadata_info_tab_contents
- Taş G. (2016). Feminizm Üzerine Genel Bir Değerlendirme: Kavramsal Analizi, Tarihsel Süreçleri ve Dönüşümleri. Dergipark, 3(5), 163-173, Erişim Tarihi: 29.07.2020, <https://goo.gl/uWa5U3>

- Türkdoğan, Ö. (2013), Ana Akım Medyada Annelik Miti, Kadın Araştırmaları Dergisi Yıl: 2013/2, Sayı: 13, Sf. 35-59
- Uçar, H. (2014), Gebelerin Psikososyal Sağlık Durumları ile Annelik Rolü Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ebelik Anabilim Dalı, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Winnicott, D. (1953). Transitional objects and transitional phenomena, International Journal of Psychoanalysis, 34:89-97

İnternet Kaynakları

- Cohen A. (2018) <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-jenny-saville-changed-way-view-female-form-painting> Erişim Tarihi: 12 Aralık 2020
- Crow, K. (2011) Pregnancy Expands a Vision. Wall Street Journal <https://gagosian.com/media/gallery/press/2011/326b6895c80e517b004a6745964c418f.pdf> Erişim Tarihi: 12 Aralık 2020
- Freeman, C. (2019). <https://www.americamagazine.org/art-s-culture/2019/04/26/review-british-painter-jenny-saville-finds-truth-flesh> Erişim Tarihi: 12 Aralık 2020
- Kaçkin Ö. (2020). <https://hipokampusakademi.com/winnicott-gore-yeterince-iyi-anne-ve-bebegin-kisilik-gelisimi/> Erişim Tarihi: 27 Aralık 2020
- Kuspit, D. (2011). <https://www.artforum.com/print/reviews/201110/jenny-saville-39281> Erişim Tarihi: 21 Aralık 2020
- Swanson, C. (2018). <https://www.vulture.com/2018/07/jenny-savilles-new-paintings-are-about-motherhood-metoo.html> Erişim Tarihi: 17Aralık 2020

Extended Abstract

Motherhood is a phenomenon that has a multi-layered structure. This phenomenon, which is a part of the individual and private sphere, has been evaluated, constructed and assigned to women. In this sense, it is fair to say that the concept of motherhood has turned into a fiction or a myth. Motherhood has determined the place of women in society as one of the roles given to women in the context of gender, due to the conception of sacred duty attributed to it.

The theme of motherhood in visual arts dates back to ancient times. This theme, which finds its expression in the form of Madonna paintings in Western art, consists of the reflections of motherhood definitions developed by societies. These definitions evolve in direct relation to women's place in social life. These detections have made many female artists become consciously distant with this theme or have caused artists to examine motherhood with an approach contrary to the expectations of society.

The environment of free thinking that manifested itself in Europe and America after the 1960s has enabled artists and thinkers to further develop a critical attitude. During this period, motherhood found also its place in women's movements, and has been analyzed in the context of women's emancipation and social position. Starting from this period, the concept of motherhood has come to the fore as an interesting research topic for sociology, psychology, and philosophy. In these years when the accepted realities of social life have been subject to questioning, the traditional concept of motherhood has also been questioned and the issue of motherhood started to be embraced by women artists as well. As a result of these developments, motherhood is presented like any other vital incident tried to be demoted from the level of holiness and analyzed as a personal experience area for women. Additionally, new discourses based on different motherhood experiences have been explored. In these artworks, motherhood is interpreted as a reality of societal assertiveness as well as one of life experiences.

The modern mother image, the first examples of which we saw after the industrial revolution, and the approach of

interpreting motherhood individualistically continue today, even though not in sufficient intensity. One of the most important reasons for the motherhood theme not being adequately utilized in the field of arts is the perceptions created around this concept. One of these perceptions is that motherhood is seen as an element of social pressure applied to women. With the effect of this perspective and social expectations on women, female artists consciously avoided to use this theme in artworks.

With this article, motherhood-themed paintings created by the British artist Jenny Saville, who is known as contemporary figurative artist, have been examined. The paintings discussed here consist of the works that Saville made after becoming a mother and are important for Saville's career development. Based on the idea that the concept of motherhood still continues to be a relevant issue, this paper focuses on the personal experience realm of motherhood within the framework of Saville's original artistic style. The phenomenon of motherhood, which Saville herself has experienced, changed the content of the artist's works and changed her art practice significantly.

For Saville, an artist known for her exploration of the phenomenon of the *other* by emphasizing the body and bodily expressions, the theme of motherhood is also a field that needs to be redefined as a social role and obligation given to women. In the artist's paintings, motherhood is presented with a sincere expression based on personal experience, exempt from all social definitions and accentuations. In Saville's paintings, motherhood experience, which is closely related to the sense of self of the woman, also highlights interpersonal communication. The phenomenon of the other is expressed in all its reality through the relationships the mother establishes with her children.

This article supports the hypothesis that content in the art of painting is closely related to personal experiences. The conceptual framework of the article is based on John Dewey's thoughts about art, who in Turkey has been widely acclaimed for his thoughts on the philosophy of education. In the article, based on John Dewey's

experience and art approach, the value of personal experience and the subjective world of the artist in the formation of the art work is brought up again.

Personal experiences can be the main source of art and enable artworks to be original and expressive. In order to embody this idea, how Saville shaped the theme of motherhood with her original style, and the projections of the concept of motherhood on the artist were examined. The expressive narrative in Saville's pre-motherhood works became more expressive after she became a mother, and it was observed that her work evolved emphasizing communication.

Additionally, the article suggests that for an artist the experience of motherhood, contrary to the established perception, can be an element that enriches and nurtures art and life, rather than being a restrictive or obstructing element. As a result, it can be said that with the works analyzed in the article Saville questions the concept of subjectivity, and draws attention to the relationship between the identity problem of women and motherhood. These studies raise awareness in the audience, and develop a discourse that there may be different definitions of motherhood.

This article aims to contribute to the few studies in the art of painting, both applied and theoretical, that deal with the theme of motherhood which has been examined mostly in the context of sociology. This research is considered to be an important step in terms of bringing the concept of motherhood, one of the impositions in life, to the attention of more researchers and artists.